

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Ro-
pitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 228 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Delavski položaj v
Italiji.

V Trstu 5. oktobra 1921.

Velika stavka na Primorskem se je končala. Mesto Trst, ki je bilo pet dni mrtvo in zvečer pogreznjeno v popolno temo, se je zopet ozivilo. Silno mezdno gibanje, pretresujoče vse gospodarsko življenje Primorja, je odlomek velikih delavskih bojov, ki se napovedujejo po celi Italiji. Italijanska industrija preživlja danes krizo, ki izhaja iz mednarodnega gospodarskega položaja industrije vseh velikih evropskih držav in Združenih držav Severne Amerike. Vsled obubožanja velikih delov sveta, vsled izločenja ogromnega ozemlja Rusije iz svetovnega gospodarstva so prišle bogate industrijske države zapada ob svoja tržišča. Neizmerne množine blaga se kupijo na Angleškem, Francoskem, v Ameriki in deloma tudi Italiji. Narodi, ki so v mirnem času odjemali vse te proizvode in vzdrževali tako industrijske države na zapadu, danes radi svoje slabe valute ne morejo več kupovati svojih potrebščin pri starih dobaviteljih.

Zato poročajo časopisje že leto dni o konkurih, ki razsajajo po Ameriki in na Angleškem. Kar se tiče Italije, vemo, da se je zaprlo veliko število tovarn za avtomobile, da se vsa kovinarska industrija maha v temeljih. Kdor je zasledoval italijansko časopisje zadnjega polletja, je čital vsaki dan o polomu kakšnega industrijskega podjetja. Italija je v slabšem položaju kakor druge države, ker ji primanjkuje skoraj vse surovine za industrijo in mora uvažati železo, oglje, les in bombaž iz tujine.

Ta kriza, ki pretresa gospodarsko življenje Italije, je imela za posledico, da so podjetniki zapirali ali krčili svoje obrate in da so končno zahtevali od delavstva, da privoli v znižanje plač. Proletariat Italije, oslavljen po fašistovskih napadih, nima več tiste napadalne moči, ki jo je imel pred poltrem letom. V mnogoštevilnih panogah industrije se je znižanje plač že izvršilo in sedaj prihaja na vrsto ostalo delavstvo. Tržaška stavka se je začela in razvijala v tem znamenju. Tržaški podjetniki so bili nastopili z ofenzivo. Obramba je bila sicer huda in odločna, primorsko delavstvo je potegnulo na svojo stran skoro celotno prebivalstvo Primorskega, gospodarski ladjedelnici so morali zopet otvoriti svoje obrate in izplačati delavcem stare mezde, vendar ne smemo pozabiti, da je ta uspeh proletariata le trenuten. Kajti koj po stavki se imajo pričeti pogajanja za ureditev plač in jasno je, da pri teh razpravah ne bo šlo za višanje mezd. »Lavoratore« pravi sam, da je sicer stavka končana, a se pravi boj šele prične. V Italiji stojimo pred velikimi boji tekstilnega, stavnega in kemičnega delavstva. Proletariat teh industrijskih panog bo sicer ljuto branil svoje postojanke, poslal bo v boj vse svoje organizacije, a bojimo se, da bo končno podlegel in bo moral privoliti v znižanje plač.

Stavka v Trstu je del tistega gibanja, ki gre danes preko celega sveta. Kapitalizem se je povsod okrepil, drami se iz omotice, ki mu jo je zadal konec svetovne vojne in revolucije v Evropi. Na Angleškem, v Belgiji, na Nizozemskem, v Ameriki, v Švici, v Španiji na Norveškem; povsod so kapitalisti že znižali plačo delavstvu. Kapitalizem je v napadu na celi črti. Na celi črti pa je pognano delavstvo v obrambne postojanke. Razmere v Jugoslaviji, na Romunskem in na Ogrskem govorijo dovolj jasno. Tudi naše delavstvo ima pričakovati še težke dni. Tudi jugoslovansko delavstvo mora stati na straži. Biti mora pripravljen. Če ne bo branilo svojih pravic, ga bodo kapitalisti na celi črti topli, kakor se to skuša dogajati sedaj v Italiji.

Gorenja Šlezija se pri-
sodi Poljakom.

Zeneva, 5. okt. Kakor poročajo listi, se pričakuje, da bo v soboto ali nedeljo odbor četvorice naznanil svojo odločitev v gornješleskem vprašanju. Po tej odločitvi se bo, kakor domnevajo, Gornja Šlezija delila v prilog Poljakom v zmislu izpremenjene Štorzeve črte.

Napeto razmerje med Jugoslavijo in Italijo.

Dunaj, 5. okt. (Izv.) V diplomatskih krogih se govori, da je radi albanskega vprašanja nastalo razmerje med Italijo in Jugoslavijo zelo napeto. Kakor se govori,

bo Italija poslala Jugoslaviji ostro noto, v kateri bo zahtevala, da Jugoslavija takoj preneha s pošiljanjem vojaških oddelkov na albansko mejo.

Tajna zveza Italije in Mažarske proti
Jugoslaviji?

Belgrad, 6. okt. (Izv.) Po zanesljivih vesteh z Dunaja, je Italija sklenila z Ma-

žarsko tajno zvezo, ki je naperjena proti Jugoslaviji.

Generalni štrajk na Primorskem končan.
Delni uspeh delavstva.

Trst, 5. oktobra. Generalni štrajk celokupnega delavstva na Primorskem je danes končal z delnim uspehom delavstva. Štrajk se je bil proglasil zato, ker so bili podjetniki zaprli ladjedelnice v Trstu in Miljah, a delavstvu v Trzinu napovedali 20% znižanje plač. Delavstvo je zahtevalo, naj se vse ladjedelnice takoj zopet odpro, in sicer pod dosedanjimi plačilnimi pogoji. Industriji so se upirali in so zlasti skušali ločiti tržiško delavstvo od ostalega in mu vsiliti nižnje plače. Toda delavstvo je bilo solidarno in je izjavilo, da se pogaja le kot celota. Tu so se kapitalisti zatekli k fašistom, ki so res uprizorili krvave izgrede proti delavstvu, češ da je v nevarnosti domovina. Ravno ta grda igra je pa ogorčila vse ostale sloje prebivalstva, ki se je strnilo za delavskimi vrstami in jim dalo krepko oporo. Sedaj je bilo jasno, da je treba delavstvu ugoditi — vsaj za enkrat.

Dne 4. t. m. popoldne so se na tržaškem magistratu sešli na pogovor zastopniki industrijalcev in delavcev; posredoval je tržaški podkomisar dr. Villa-Santa. Tu so industriji še enkrat poskušali ločiti stvar tržiškega delavstva od ostalega delavstva, a zaman. Nato se je sklenil naslednji sporazum:

1. Pogajanja o plačah se začne med obema organizacijama dne 6. oktobra in morajo biti dovršena do sobote 15. okt.
2. Plačilni pogoji, ki se določijo na teh pogajanjih, bodo veljali od 12. t. m. dalje.
3. Ako do 15. oktobra pogajanja ne bodo dovedla do uspeha, bodo ladjedelnice uveljavile odredbe, objavljene dne 28. septembra t. l. (znižanje delavskih plač).
4. Delo se začne zopet v sredo, dne 5. oktobra t. l.

Glede aretiranih oseb sta dala senator Mosconi in podkomisar dr. Villa-Santa točna zagotovila, da se vsi aretiranci, v kolikor radi morebitnih zločinov niso izročeni sodišču, nemudoma izpuste; proti

Fašisti v službi kapitalistov.

Krvavi spopadi.

Trst, 5. okt. Fašisti, ki so najprej bili — vsaj na zunaj — na strani delavstva, so v ponedeljek jeli nastopati proti delavstvu, češ da je to političen štrajk. Hodili so okoli trgovcev in zahtevali, naj prodajalne odpro. Nihče jih ni ubogal. V torek zjutraj so se iznova zbrali v gruče in letali po ulicah, da prisilijo trgovce na odprtitev trgovskih prostorov. Toda za njihove ukaze se nihče ni zmenil. V Genovski ulici so se fašisti srečali s skupino delavcev; prišlo je do spopada, v katerem je skupil 24 letni fašist Sabidussi lažjo rano na glavi.

Na Ponte Rossu so se spopadli štrajkujoči mestni redarji s svojimi tovariši stavkolomci. Kri ni tekla.

Napad na prostore Republikanske stranke. Ko so fašisti videli, da njihova akcija nima med prebivalstvom nobenega odmeva, so poklicali na pomoč svojega voditelja Giunto, da jih povede na večja podjetja. Topot so si vzeli za cilj tajništvo italijanske republikanske stranke v ulici Molin a vento. Toda tu so jih pogumno sprejeli. Začeli so padati streli in trije fašisti so našli, kar so iskali. Prihitela je javna straža, ki je vdrla v prostore republikanske stranke in aretirala vse tam navzoče republikance, po številu 28. Od napadalcev, ki so se prvi posluževali orožja, ni javna straža aretirala niti enega!

Ob 4. uri popoldne je bil v delavski zbornici napovedan shod. Toda oblast je poslala celo armado državnih policajev in karabinerjev, ki so zasedli delavno zbor-

ostalim se bo postopanje kolikor mogoče pospešilo.

V zmislu gornjih pogojev so se vse ladjedelnice 5. t. m. zjutraj ob 6. uri zopet odprle pod dosedanjimi plačilnimi pogoji. Toda ti pogoji imajo veljati le do 12. t. m.; glede nadaljnih plač pa se mora doseči med delavstvom in podjetniki nov sporazum. To se pravi, da se podjetniki še niso končno veljavno odrekli znižanju delavskih mezd. Kar se tiče 3. točke sporazuma, pojasnjuje »Bolletino dello Sciopero«, da je podjetnikom pač svobodno napovedati dne 28. septembra objavljeno znižanje delavskih mezd, toda ravno tako svobodno je delavskim organizacijam, da te pogoje sprejmejo ali ne. Boj primorskega delavstva proti znižanju plač torej ni končan, ampak le odgojen.

Posebno značilno je pa to, da stroške zadnjega obsežnega boja med delavstvom in kapitalisti niso plačali le-ti, ampak država, to se pravi splošnost. Pod pritiskom položaja, ki je nastal ob zadnji stavki, je namreč italijanska vlada ladjedelniskim podjetnikom v Julijski Benečiji končno zagotovila tisto podporo, ki jo uživajo od države ladjedelnice v ostali Italiji. Gre za kakih 50 milijonov lir. Upravičeno je torej mnenje, da so kapitalisti zadnji štrajk izzvali z namenom, da ubijejo dve muhi na en mah, v najslabšem slučaju pa vsaj eno, a to mastno: vladno podporo v obliki težkih milijonov. Nakana se jim je posrečila. Seveda morajo pa na drugi strani vknjiziti najobčutnejšo moralno izgubo: Vsa javnost je dobila vpogled v njihovo umazano igro in jih obsodila; moralna moč delavstva se je silno dvigala, njihov zvesti zaveznik lazinacionalizem in lažipatriotizem pod imenom fašizma, je ostal razkrinkan kot kupljen hlapec mamonizma. V moralnem oziru je bila torej zmaga primorskega delavstva popolna, čemur se mora radovati vsak poštenjak.

Delo se danes že v vseh primorskih ladjedelnicah redno vrši.

Težki dnevi.

Za človeka, ki si s poštenim delom služi svoj kruh, so nastali sedaj težki dnevi, morda najtežji. Draginja buta vedno silnejše v skromno gospodarstvo naših delavskih in tudi uradniških domov. Dohodki, ki so pred enim letom morda za silo zadostovali, danes že davno ne zadoščajo več. Cene rastejo prav na divji način, in to cene najnujnejših življenjskih potrebščin: moka, krompir in maslo rastejo v cenah. Danes se polasča ljudi obupno razpoloženje: Kako bomo preživeli to zimo? Človek bi mislil, da se bo kdo zganil, a vse je, kakor bi se cedila po deželi med in mleko. Čuvarji državnega reda, ki morajo paziti tudi na koristi ljudstva, so gluhi in slepi za to ljudsko bedo. Zakaj, kako je to mogoče?

Vsled slabe letine primanjkuje našemu kmetu krmil za prašiče. Vsled tega je naš mali kmet prisiljen pod ceno prodati nepitane prašiče. Toda naša svinjereja pri prehrani prebivalstva ne pride v poštev, premajhna je. Za nas so merodajni južni kraji naše države. Kaj se godi tam? Dejstvo je to: V času, ko pri nas na trgu ni več dobiti masti, ko se cena masti vsak dan dviga, se vozijo skozi naše kraje celi vlaki hrvatskih in srbskih prašičev v druge države. Izvažajo jih znane kapitalistične izvozne tvrdke, ki od vlade uživajo za to posebno naklonjenost. Domače prebivalstvo pa trpi pomanjkanje.

Dobro, bo dejal marsikdo, naj se izvaža. Vsak izvoz dvigne moč in veljavo denarja tiste države, ki blago izvaža. Čim več se izvaža, tem boljši je denar. Tako uče izkušeni narodni gospodarji in pišejo učene knjige. Pri nas pa se godi ravno narobe. Čim več izvažamo, bolj pada naš denar. In čim bolj pada denar, tim večja je draginja. Zakaj zopet to? Zato, ker v nobeni drugi državi tak o ne izvažajo ko pri nas. Namesto da bi prodajali naša blago za naš denar, ga prodajajo za tuj novce. Vsled tega raste vrednost tujega denarja, veljava našega pada. Ti državotvorniki izvozniki bolj ljubijo liro ko pa lastno državo.

Spekulacija s tujimi valutami je neizmerno škodovala našemu gospodarstvu. Prvačile pa so v tem poslu velike izvozne banke, katerih skoro vsaka ima po enega ministra za hrbtno. Vlada je morala sicer nekaj ukreniti proti tej spekulaciji. Toda tako dolo je razglasila to svojo namero v javnosti, da je zadnji spekulant bil opozorjen, da je svoj plen pravočasno lahko spravil na varno. Sedaj, ko je krava iz hleva, si plenilci lahko dele svoj plen na račun ubogega ljudstva.

Da naš politični položaj ne dviga naše valute, je tudi umljivo. Ze bolezen kralja Aleksandra je vzbujala vznemirjenje. Sedaj pa prihajajo dogodki na albanski in mažarski meji, za katere je odgovorna diplomacija. Samo beseda »mobilizacija« mora našo krono še bolj stisniti v blato.

O domačem političnem položaju skoro ni, da bi človek govoril. Kredit države, katere ustava sloni na tako šibkih nogah, ne more biti velik v zunanjem svetu. In če ta zunanji svet vidi še korupcijske afeze, ki se pojavljajo dan na dan, če so mu znane še nasilne metode »državotvornih« strank, ki vsak dan fabricirajo nove »izdajalce«, potem je jasno, da tudi notranja politika naše vlade vneto sodeluje pri uničevanju naše valute.

Težki so dnevi delovnega ljudstva danes. Težave, gospodarske, socialne in politične, izvirajo iz nevzdržnih razmer, v katerih se je neodgovorna klika polastila vlade, pred vsem na Slovenskem in Hrvatskem ter tu izvaja svoj teror mamonizma. V tem tiči tudi rešitev problema.

Dokument morale.

Sarajevski list »Hrvatska Sloga« pri naša sledečo notico: Prejeli smo in objavljamo s pripombo, da uredništvo o stvari ni informirano in da radi tega ne prevzema odgovornosti. Vendar smatra, da bi bilo potrebno, da oblasti objavijo resnico glede stvari. Pismo se glasi:

Sarajevo, 1. oktobra 1921. P. n. Uredništvo »Hrvatske Sloga«! Te dni je poslal preiskovalni sodnik beigradskega sodišča g. N. Vulić policijski direktorji v Sarajevu službeni akt, v katerem se med ostalimi zahteva tudi sledeče:

Št. 18.499, 9. sept. 1921. Beograd — Zadeva Gjakovića. Policijski direkciji v Sarajevu. V tukajšnjem preiskovalnem zaporu se nahaja komunistični poslanec Gjurro Gjaković. Ker je dosedanja preiskava dognala, da isti ni storil ničesar kaznjivega, za kar bi se mogel obsoditi, se pozivate, da pošljete proti istemu tak obtežilni material, da ga bo mogoče obsoditi po § 87 a. (§ 87 a = težka ječa do 20 let.)

Ker temu ni treba komentarija, vas prosim, da v interesu javne morale obelodanite to v Vašem listu.

Spoštovanjem

Milutin Petrović.

Kongres strank.

Beograd, 6. okt. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je sklenil, da se 20. novembra vrši kongres radikalne stranke v Beogradu. Program tega kongresa, ki mu bodo prisostvovali delegati iz cele države, izdeluje ožji odbor. Glavni odbor bo ta program odobril eventualno spremenil. Kongres se pričakuje v političnih krogih z velikim zanimanjem, ker bo reševal važna vprašanja kot n. pr. Stojana Protića akcijske.

Beograd, 6. okt. (Izv.) Politične stranke delajo prav živahno in se opaža, da hočejo še pred sestankom skupščine razbiti položaj v lastnih vrstah. Danes je prišel kongres muslimanske stranke v Sarajevu, na katerem bodo poleg delegatov sodelovali tudi vsi poslanci in oba ministra dr. Spaho in dr. Karamahmedović. Dne 12. t. m. pa se vrši v Sarajevu kongres Hrvatske ljudske stranke, na katerem bo reševal tudi dr. Korošec.

PASIĆ ODPOTOVAL V PARIZ.

Beograd, 6. okt. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je odpotoval včeraj z ekspressnim vlakom v Pariz, da obišče kralja in ga informira o političnem položaju.

IZPUŠČENI KOMUNISTI NA DUNAJU.

Dunaj, 5. okt. (Izv.) Komunisti Mikić in Sima Marković, ki sta bila včeraj aretirana, sta bila danes zopet izpuščena. Denar 17.000 dolarjev, 5000 funt-sterlingov in več tisoč mark, ki so ga dobili pri njih, je bil oddan davčnim uradom, da ga po predpisih obdavčijo.

Politični dogodki.

+ Tržič. Ker je večina občinskega odbora sprejela zapisnik zadnje seje v škodo odbornikov SLS, so zahtevali pri seji 4. t. m. naši odborniki popravek zapisnika. Ker pa tega podžupan socialist Snoj ni hotel storiti, je bilo vsako zborovanje onemogočeno. Dokler se zapisnik ne popravi, in se vsak terorizem proti odbornikom SLS, ne odstrani bo samo rdeča gospoda težko vladala. SLS, je dobila v trgu relativno večino in zato ne pusti, da se pometa z njenimi odborniki, četudi niso kapitalisti in verižniki.

+ Nekaj za demokratično moralno tehtnico. Neki »nepolitika« v Kukovčevi »Novi Dobi« je govoreč o Peskovi aferi rekel, da ima vsak človek v sebi nekako tehtnico, ki mu vselej več ali manj točno pove, koliko je vreden posameznik ali tudi skupina ljudi, s katero pride v stik, to se pravi: ali je ta posameznik ali skupina njegovega tipa ali ne. Ta tehtnica je g. Peska seveda popolnoma obsodila. Dobro. Mi smo sedaj le na eno silno radovedni: Kaj pravi demokratom njihova tehtnica o skupini ljudi, ki se suče okoli zlatega teleta pod imenom »Omnium Serbe« in o vseh tistih, ki tej skupščini drže stremena? Tu gre za suho dejstvo: Skupina ljudi, med katerimi je poleg tujcev tudi sin sedanega našega ministrskega predsednika Rade Pašić, hoče v naši državi dobiti monopol na izdelovanje orožja. To pa pod pogoji, ki so za državo v gospodarskem in brambenem oziru uničujoči. V istem času kakor sramotna ponudba te skupine je pa došla naši državi tudi zelo ugodna ponudba reparacijske komisije v Parizu, da prevzamemo od Nemčije na račun odškodnine eno popolno tovarno orožja. Kakor znano, stoji v Nemčiji industrija, in to predvsem orožna, na visoki ravni. Dobili bi torej gotovo po najugodnejši ceni najmoderneje urejeno tovarno za orožje, ki bi bila izključno državna last. Temu nasproti je pa tista francoska tovarna za orožje, ki jo hoče »Omnium Serbe« prenesti v našo državo kot svojo lastnino, popolnoma zastarelo, brezpomembno podjetje, ki v sedanjem stanju ne more napraviti niti ene puške. To tovarno je njen lastnik že l. 1919. ponudil naši državi za 5 milijonov frankov, a je bil odklonjen; danes pa, ko je stopil v kupčijsko zvezo s sinom našega ministrskega predsednika, ima dobiti od naše države za to isto tovarno 120 milijonov frankov! Ker je razlika med ponudbo reparacijske komisije in »Omnium Serbe«, je preotipljiva in prekričeča, je jugoslovanski ministrski predsednik t. j. oče enega izmed udeležnikov pri »Omnium Serbe« ponudbo reparacijske komisije toliko časa zadržal v svojih predalih, da je rok za odgovor reparacijske

Brezposelnost na svedu narašča.

London, 5. okt. (Wolff.) Ministrski predsednik Lloyd George je imel v mestni hiši v Invernessu govor, kjer je dejal, da se je brezposelnost tako zelo razvila, da vzbuja vznemirjenje. Vsled brezdelnosti trpi ves svet. Značilno je, da sta najbolj prizadeti oni državi, ki imata največji kre-

komisije potekel in je bila stvar zamujena. Še-le tedaj jo je predložil ministrskemu svetu. To so suha dejstva, ki se dajo točno tehati. Vprašamo torej naše demokrate, kaj pravi njihova moralna tehtnica o skupini ljudi okoli »Omnium Serbe« in tistih, ki jim gredo zlorablajoč svojo visoko cblast pri njihovih umazanih sebičnih nakanah na roko? Ali so vsi ti ljudje njihov tip ali ne? Ako so, potem naj demokrate to pogumno povedo, ako niso, naj tudi to tako odločno povedo, kakor so povedali o Peskovi aferi. Drugače so navadne šeme, katerih beseda ni vredna, da bi jo pes povelhal.

Dnevni dogodki.

— Pogreb smrtno ponesrečenega železničarja. Kakor smo poročali, se je 21. t. m. zvečer ponesrečil na Grosupljem vlakovodja Radičnik, ki je prišel po nesreči pod stroj osebnega vlaka št. 1016. Pogreb ponesrečenega je bil v torek 5. t. m. na Grosupljem. Kako pretresljivo je učinkovala smrt vsem priljubljenega vlakovodja Radičnika, se je videlo na vseh udeležencih pogreba. Pretresljivo je bilo videti, kako so se tudi sicer nesreč zelo navajeni železničarji brez izjeme solzili ob strašno razmesarjenem tovarišu. Prav posebno žalostno in pretresljivo pa je bilo videti in slišati obupano ženo in šest še nepreskrbljenih otrok, katerim se je moralo zabraniti, da niso videli tako strašno razmesarjenega trupla svojega očeta ozir. moža. Izredna velika udeležba tako od strani inšpektorata drž. žel. kakor od postaje Ljubljana drž. kol. in vseh bližnjih in daljnih postaj po uradništvu in uslužbencih vseh kategorij je pričala, kako je bil pokojnik, ki je bil tudi član Prometne Zveze, splošno priljubljen in spoštovan, tako od svojih predstojnikov kakor svojih tovarišev in vseh, ki so ga poznali. Prav posebno moramo omeniti inšpektorat drž. žel., kurilnico v Ljubljani in mnogoštevilno uradništvo, ki je ob tej priliki pokazalo s svojo izredno veliko udeležbo na tem nad vse žalostnem pogrebu, da ima res sočutje. To dejstvo nam daje upanje, da se oživlja stanovska zavest in zavest bratske solidarnosti tudi v tistih krogih, kjer so doslej gledali železničarja le preveč od zgoraj navzdol. Ob tej priliki izrekamo še zapuščeni in tako globoko užaljeni družini Radičnikovi naše iskreno sožalje. Naj dobrotljivi Bog da duši našega pokojnega tovariša večni mir in pokoj!

— Smrtna kosa. Župnik Jože Hotovšek v Vojniku je danes ponoči umrl. Pogreb bo v soboto ob pol 10. uri dopoldne. R. I. P.!

— Velik požar. Požar v vasi Hrustje, občina in župnija Cerklje na Dolejskem. V torek, 4. t. m. popoldne okrog 4. ure je pri Baznikovih izbruhnil požar. V nekaj minutah je bilo v ognju sedem hiš, par celo novih, in nad 20 gospodarskih poslopij kot hlevi, svinjaki, podi, kašče in kozolci. Požarne brambe so prihitele na pomoč — skupno osem — a vode ni bilo in pihal je veter. Najhujše pa je, da je pogorela vsa krma za goved in prašiče ter poljski pridelki — zlasti zrnje. Celo hiš. opravne in obleke ni bilo mogoče rešiti. Prizadetih je deset gospodarjev. Pogoreli so tudi trije prešiči in veliko kurenine: gosi, rac, puranov. Škoda znaša — v sedanjih cenah — nič manj kot tri in pol milijona, a zavarovani so bili vsi skupaj za stointrideset tisoč kron. Pomoči so siromaki potrebni. Prosim, pošljite kdor kaj more, saj nimajo ne obleke, ne obuvala, ne hrane, ne krme, ne lesa itd. in ne denarja. Darove sprejema za enkrat župni urad v Cerkljah na Dolenjskem. Dvojen nauk povzemimo iz te nesreče: Ljudje, zavarujte se in starši, pazite na otroke! Vžgalice treba pred otroci dobro skriti!

— Eksplozija v hrastniškem premogovniku. Dne 1. oktobra je med razstreljevanjem eksplodirala mina in je bil težko ranjen na obrazu in na desni roki oženjeni rudar Josip Povše.

— Novice iz Tržiča. Umrla je soproga našega somišljenika gospa Terezija Sitar, hišna posestnica po kratki bolezni. Ker je bila članica ženskega odseka društva sv. Jožefa se je udeležila društvo in ženska Marijina družba pogreba z zastavama. Naj počiva v miru! — Poročil se je g. Janez Zupan, čevljarški mojster z gđ. Anico Rogelj. Pevski zbor jima je napravil podoknico. — Socialisti so imeli vinsko trgatve zadnjo nedeljo. Mesto grozdja so si pulili okrog polnoči lase, kakor je to običajno po njihovih veseljih. — Pri Peljarju je imelo strokovno društvo čevljarjskih po-

dit: Zedinjene države in Velika Britanija. V Zedinjenih državah je nad šest milijonov ljudi brez dela. Lloyd George je nadaljeval, da brezposelnost zelo ovira trgovino, kar se posebno izraža v neprestanem padanju in dviganju valute raznih držav.

močnikov svojo veselico. Tam se je vse v redu in miru vršilo. Okrog dveh io prilomasti občinski oče Roka Stegnar in zahteval, da mu predsednik pokaže občinsko privoljenje za veselico. Povzročil pa je s tem le to, da jo je moral hitro odkuriti.

— Vlom v radomeljskem župnišču. Dne 2. oktobra sta brata Bizjak iz Radomelj vlomila v župnišče in odnesla župniško 1000 K cerkvenega denarja in več vrednostnih predmetov, kuharici pa obleko. Bizjaka sta ušla.

Ljubljanski dogodki.

Ij Pevska prireditel v Ljubljani. V nedeljo dne 9. oktobra ob 3. uri popoldne bo nastopilo v Unionu 6 zborov posamič vsak z dvema pesmima in skupno s štirimi pesmimi. Peli bodo zbori iz St. Jakoba ob Savi, Dola pri Ljubljani, Iga, Radovljice, Smlednika in »Ljubljana« iz Ljubljane. Bratje, sestre, ki imate malokdaj priliko, poslušati lepo pevsko umetnost, vabimo Vas, da pridete poslušati naše zборе iz okolice. Vstopnice: sedeži po 5, 3 in 2 dinarja, stojnice po 1 dinar so v predprodaji v trafiki v Unionu. Peveci Vam kličejo: Na svidenje!

Ij »Dobrodelno društvo tiskarjev« v Ljubljani, ki podpira izključno le vdove in sirote umrlih in padlih članov in onemogle člane same, praznuje v nedeljo dne 16.

Iz organizacij.

Prometna zveza.

Novo mesto. Tukaj v postojanki ZJŽ se je v nedeljo konstituiral odbor novoustanovljene podružnice »Prometne zveze«, ki šteje že danes prav lepo število članov, in sicer: tov. Korošec, predsednik; Šilih, podpredsednik; Setina, Gorenje, Vončina, Lumpert in Langhof; v nadzorstvo pa tov. Mrak in Pečar. — Vsem tovarišem — »onstran hriba« —, ki nas ob tej priliki tako pikro gledajo, samo to-le: Nespametno je, nas po strani gledati in morati celo sovražiti in to še tem bolj, ker naš boj ni boj proti ZJŽ, pač pa boj za koalicijsko svobodo, sporazumno delo, stanovsko solidarnost. S tega stališča prav nikogar niti najmanj ne silimo, da bi pristopil k »Prometni zvezi«. Če priznate tudi vi to stališče, kar zahteva tudi zdrav razum, potem bomo lahko šli sporazumno ramo ob ramo v boj za nas vseh srečnejšo bodočnost.

Jugoslov. strok. Zveza.

Letni občni zbor Jugoslovanske strokovne zveze se je vršil v nedeljo, 25. sept. ob 10. uri v prostorih I. del. kons. društva v Ljubljani na Kongresnem trgu. Jugoslovanska strokovna zveza je bila zastopana z nad tričetrtinsko večino posameznih skupin. Predsednik Jožef Gostinčar je otvoril občni zbor ter pozdravil navzoče zastopnike skupin in konstatiral sklepčnost, nato je dal narodni poslanec Jože Gostinčar besedo tov. Komlancu, da je prečital zapisnik zadnjega občnega zbora in poročal o delovanju JSZ. — Glavni tajnik Komlanec je poročal o društvenem delovanju za l. 1920. To poročilo se je vzelo soglasno na znanje. Mesto odsotnega blagajnika je podal računsko poročilo tov. Komlanec. Tudi to poročilo je občni zbor soglasno sprejel. Ko so bila vsa ta poročila podana, je poročal narodni poslanec dr. Gosar o reorganizaciji JSZ. Predlagal je in pojasnjeval posamezne paragrafe novih pravil, katera so se paragraf za paragrafom v polnem soglasju sprejela. Nato je bil izvoljen sledeči odbor: Jože Gostinčar, poslanec; Franc Kremžar; dr. Andrej Gosar, poslanec; Franc Trseglav, Franc Smodej, Anton Komlanec, delavski duhoven; Alojzij Koemur, privatni uradnik; Jože Rutar, uslužbenec; Srečko Žumer, strokovnjak; Alojzij Burkele, železničar; Ivan Kordin, železniški ključavničar; Fr. Hrastnik, priv. uradnik; Zor. Polona, tob. delavka; Ivanka Kosec, tob. delavka; Kamenščak, delavec; Sintič, skladiščnik; Marija Kvas, služkinja; Anton Sajovic, poduradnik; Ambrožič, delavec. — Za namestnike: Anton Žitnik, Grad Fr., Silvester Janko, Prelog Fr., Juvan Franca, Moškerc Miha, Marinček Anton, Sajovic Janko, Prek Fr., Krč Franc. — Nato se je predlagalo zvišanje članarine; predlog pa je padel. H koncu izjavi glavni tajnik Anton Komlanec, da odlaga glavno tajništvo, bo pa kot odbornik z vsemi močmi podpiral organizacijo. Načelnost Jugoslovanske strokovne zveze se je sestavilo sledeče: predsednik

oktobra t. l. svojo 25letnico. Ob tej priliki priredi zabavni večer v veliki dvorani »Uniona« z bogatim vspevdom in plesom, na kar slavno občinstvo že danes opozarja.

Ij Krompir za Ljubljano. Vse stranke se opozarjajo, da se v petek in soboto, dne 7. in 8. oktobra t. l. ne bo izdajal krompir, da se bo ta dva dneva porabilo za polnenje skladišč, da strankam ne bo treba pri prevzemu krompirja čakati na dovod s kolodvorov, ki se vsled polnenja krompirja v vreče ne more vršiti dovolj naglo. — V ponedeljek, dne 10. oktobra se prične zopet redna oddaja krompirja. Strankam se ni treba bati, da bo krompirja zmanjkalo. Do konca tega meseca dobe vse stranke sigurno krompir.

Ij Zagoneten slučaj. Na trgu Tabor je skočil ponoči skozi okno neke hiše 20letni snažilec orodja Josip Rozina in si poškodoval levo nogo v členku. Slučaj je zagoneten, ker Rozina noče povedati, kaj je delal v hiši in zakaj je skočil skozi okno.

Naša društva.

d Ljubljana-Sv. Jakob. V torek dne 11. oktobra ob pol 8. uri zvečer se vrši redni občni zbor šentjakobskega Orla v prostorih Šentjakobskega prosvetnega društva. Udeležba za člane obvezna. Bog živi! Predsednik.

d Iz Tržiča. V nedeljo dne 9. okt. bo v društvu sv. Jožefa v »Našem domu« otvoritev letošnje gledališke sezone! Igrali bomo znano Pinčgarjevo igro: »Razvalina življenja« v treh dejanjih. Ker bo letošnja otvoritev v nanovo poslikani dvorani in je tudi oder dobil precej novih kulis, zato smo prepričani, da se bo Tržič udeležil te prireditve kot tudi vseh drugih v lepem številu! Pred igro zapoje skupni društveni pevski zbor več narodnih pesmi! Zato vsi prisrčno vabljeni!

poslanec Jože Gostinčar, I. podpredsednik Fran Kremžar, II. podpredsednik poslanec dr. Andrej Gosar, III. podpredsednik Iv. Kordin, železniški ključavničar, glavni blagajnik Fr. Hrastnik. Za glavnega tajnika je načelstvo izbralo Frana Sušnika. — Ker predlog za povišanje članarine ni prodir, bo načelstvo z vsoto strogostjo zahtevalo od skupin in članov, da se članarina redno in točno uplačuje. Člani, ki ne plačujejo, ne bodo naslednji letni nobenih dobrot, ki jih naši organizacija: ne pravega varstva, ne zaščite pred podjetnikom, sploh nobenega uspeha, ki ga zamore organizacija izvajati. Člani se morajo naučiti, da bodo cenili svojo organizacijo in njeno članstvo. Zato naj odbori strogo in natančno gledajo na točno plačevanje prispevkov!

Kovinar.

Jesenice. V ponedeljek so se vršile pogajanja kovinskih delavcev na Jesenicah. Kakor se sliši, se je podala deputacija kovinskih delavcev v Beograd, da tam pojasni svoj položaj. Upanja ni dosti.

Tržič. Za delavstvo tovarne Globočnik in Ahačič v Tržiču so pogajanja preložena pač pa se vrše 8. t. m.

Kemični delavec.

Vič. Za milarno Vič je razpisalo poravnjenstvo za socialno skrbstvo pogajanja na dan 27. septembra. Pri pogajanjih je doseglo delavstvo vse svoje zahteve.

Viničar.

Ljutomer. Zveza viničarjev stoji odločno pri svojih zahtevah viničarskega reda in proste zganjakuhe. Zakaj? To je res preveč, da vlada tako odlašala in nas pušča v bedi. Vladi je menda vseeno, če trpimo še do prihodnjega leta, da se viničarski red uveljavi. Svetujemo pač g. ministru Puclju in dr. Kukovcu, da naj se pobrigata za naše pravice, pa naj nikar nalašč ne zavlačujeta, da se viničarski red ne potrdi. Drugače jima damo obračun, in sicer dober.

Delavstvo papirnic.

Iz Vevč. V naši tovarni je delovodja, ki misli, da živimo še vedno v časih, ko je padal valpetov bič po sužnjih. Poštenemu delavcu se gabiyo psovke in kletvine, katere stresa nad ubogim delavcem. Primerja delavce vlačugam, ki se sprehajajo pod Tivolijem in razne druge reči, ki jih ne bomo navedli tu. Opominjamo prizadetega delovodja (naprednjaka), naj opusti svoje divje izraze, drugače se pogovorimo na pristojnem mestu. Delavska potrpežljivost je izčrpana. Od naprednjaka pa pričakujemo malo več olike. Zdravo!

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.